

Zatweefchu Uwises.

Nr. 6.

Zettortdeenâ 5. Webruar.

1853.

Drukkehd pee S. H. Hoffmann un A. Johansohn.

Zilweku skaits wirs semmes.

Mihlais lassitajs. Netti buhs zilweks kam ne patiktu dsirdeht kad no brihnuma leetahm teek stahstihst. Tad kattris kluffi un usmannigi klausahs, labbaki ne ka kad winnam augstas gudribas leetas tiktlu fluddinatas. Nu man pascham ta irr muhschahm brihnuma leeta bijusi, kad es to leelu zilweku skaitu esmu apdohmajis, kas no Adama laikeem lihds scho deeninu schinni pasaulê irr dsihwojuschi, un kurreu dwehseles taggad, lai Deews dohtu, wiffas debbes preekâ miht, jeb, lai Deews pasarga, skumju un breeemas weetâ gubstias. Lai nu buhtu debbes preekâ, lai buhtu mohkâs, lai buhtu wehl scheit wirs semmes, wiffas peederr pee ta weena leela zilweku skaita, kurreu Deews irr raddijis pehz sawa augsta padohma. Galwa grohsahs to apdohmajoh. Kas tohs warr iskaltihst?! — Gandrihs ta man tas rahdahs: Kad teefneschi jahj laukus lemt (spreest), tad gan warr zif ne zif noteikt, zif puhru labbibas buhs; — bet kas warr noteikt zif labbibas graudimi isbirs no krettula? Ta gan arri to zilweku skaitu zif ne zif warr nolemt, ta sakkams ar leelu mehru tohs mehrojoh, bet ne pa weenam tohs iskaltihst. Ja nu tew patihf mihlais lassitajs, tad es gribbu mehginahst tew to leetu ar ihseem wahrdem isstahstihst.

Woi tu sinni zif irr weens milljohns eeksch skaitem? Ja nu es tew salku, ka tas irr 10 reif simttuhkstoschi, tad arri no tam neko dauds wehl ne warr noprast zif tas irr. Bet es tew ta iskefchu: Usleez rohku us sawu firdi un skaiti zif abtri ta sitt; tad tu iskaltihst lihds tschetri tuhkstoschi un diwi simti eeksch weenas stundas; un

ja tu skaiti wesselu deenu un nakti tad tu iskaltihst simttuhkstoschus; — bet kad tu gribbi iskaltihst weenu milljohni, tad tew irr jaskaita 10 deenas un naktis bes apstahschanas, ka tu arri ne warri ne weenu azzumirkli aissnauht, jeb tilkai nodsertees jeb weenu kummosinu baudihst. Tad nu tu sinni, ka weens milljohns irr leels skaits, ka tew 10 deenas un naktis jaskaita kamehr tu gallâ teeki. Bet nu es tew salku ka wirs schihs semmes, kas Adama behrneem irr dohta par laizigu dsihwokli, taggadin dsihwo lihds tuhkstoscheem milljohnem zilweku, un ja tu gribbetu tohs wiffus iskaltihst, un tee tew wiffi tiktlu westi preekschâ, ka tew wairak ne wadjadsetu, ne ka tilkai pasattitees us katre, — tad tew tomehr buhtu jaskaita 27 gaddi no weetas deen' nakt', kamehr tu gallâ kluhtu; — un kad tee tiktlu sawestii kohpâ wiffi weenâ weetâ, un salikti ka saldati plezzi pee plezseem un zits pakkal zitta, tad tomehr wadjadsetu buht tahds plazzis, fur wairak ka simttuhkstoschus puhrus rudsu warr isseht! Tif leels nu irr tas zilweku skaits, kas ka g-gad dsihwo wirs semmes. Bet kur nu wehl tee, kas no Adama laikeem aiskahjuschi Deewa preekschâ? — Par 30 gaddu siatpu weens zilweku angums ismirst un pasuhd no semmes; jo kaut arri dauds, kas wezzaki paleek pahz 30 gaddeem, tomehr arri tilpat jaunaki, wiffwairak masi behrni nomirst. Nu meh no Deewa wahda sinnam, ka jaw, wairak ka seschi tuhkstoschi gaddi, ka zilweku tauta no Deewa eeksch schihs pasaules eelitta, — takabb wairak ka diwifsimti zilweku angumi lihds scho laiku irr dsihwojuschi wirs semmes! — Sadohma nu zif to dwehseku irr pa wiffam! Lai buhtu arri ka no eekskuma

un pehz grehku pluhdeem tas zilweku skaits tik leels naw bijis kà taggad, — tomehr es falku, galwa reibst arri gudram wihram, kad tas to par brihnumu leelu pulku gribb fadohmaht. Gallu tu ne warri atrast skaitidams un brihnidamees! Un redsi: Wisseem teem kurren skaitu tu ne spehj fadohmaht, wisseem teem, irraid skaititti wiffi matti wirfs winnu galwahn, (Dahw. ds. 139) un tas Kungs tohs pahrmanna un pasihst, un sinn winnu sehdeschanu un zelschanu, un proht winnu dohmas no tablenes; un lai tee eet jeb gull, tad Winsch irr apfahret teem un isluhlo wiffus winnu zellus, — jo ne weens wahrds ne irr us winnu mehli, — redsi tas Kungs to wiffu sinn! Talab es falku lihds ar to kehniinn Dahwidu (Ds. 139, 6.) Schi atsihschana irr man wiffai brihnischka un angsta, es to ne warru aistift!

H. B.—g.

Keenruga-taisischana.

Mafas-Rendes arraji, kas iszirstu meschu labbad baggati buhdami ar preeschu-sarreem un zelmeeem, nodarbojahs lihds schim it stipri ar darwas-dedfinaschanu, ko pilstatos un muischas pahrdewe. Bet pehz kahdeem gaddeem winni ne warreja sawu darwu wairs tik dahrgi kà eefahloht pahrdohht; jo no Binnu-semmes kluè ar fuggaem darwa eewesta Peepajas un Wentes ohstos un par lehtaku nandu pirhta, ne kà Rendeneeku darwa.

Zaur to nu Rendeneekeem masaf pelnas nahze, un tayeht weens prahstigs Mafas-Rendes arrajs, Indrikis Kochlens wahreda, scho leetu tikluschi pahrdohmadams gudroja, kà gan tahdu stahdi warretu nowehrst. Pehz ilgas un daudskahrtigas puhleschanahs winnam tomehr laimejahs no sawas darwas taisiht to wiffslabako keenrugu, kam tiklab kà darwai pirzeju ne truhst; — un tà tad winsch no darwas, par ko zittahret dabbujis 1 sudr. rub., taggad keenrugu taisidams isflappe 2½ sudr. rub.

Kochlens, kas naw standigs wirhs, ne slehvj sawu isgudroschanu, bet isstahsta to lat-

ram, kas pehz tahs apwaijahs, lai arri zitòs gabbalòs laudim gadditòhs pelna. Winsch keenrugu taisa tà:

Sausu mahla-semmi usmeklejis winsch to nolihdsina tà kà rijas-plahnu un eedsenn tur tschetrus, 5 zellu resuus meetus, tà ka winni 6 pehdu wirs semmes paleek; schohs meetus tiklab angshà kà appashà winsch ar jo teewafahm kahrtim ne kà paschi meeti sakluhgo. Tà darroht dabbu tschetrkantigas buhdinas stahwu, kas 6 pehdu angsta un tikpat garra un platta. Scho buhdinu winsch apwelk ne ween no sahneem, bet arri wirsa ar rupju, tomehr beesu andeklu; wiffsgeldigaki ar tahdu, no ka schuhj laiwas sehgelus jeb burras. Tad wiffapfahret andeklu peenaglo, bet tà ka buhdinas preekschpuffe andekla appaschas malla — ee-eeschanas dehl — paleek wallam. Buhdinas widdu teek israkta eelsch semmes masa bedrite, kas 10 zellu plattu un 7 zellu dsktu, ar darwu peelectu grahyi usnemm. Darwas-grahpi tad ar stallu aisdedsina, buhdinas ee-eijamu weetu aisdaglo, un wiffapfahret buhdinu 4 zellu no semmes andeklu ar mahleem zeeti aisdmehre. Lai lectus ne peeckluhtu, tad pahri par buhdinu ustaifa juintu no krijahm jeb mauknehm. — Degdama darwa drihs peepilda buhdinu ar beesem, sihweem duhmeem, kas pee andekla un plahna peemesdamees dohd keenrugu. Irr darwa isdeguse, teek tukshs grahyis isneents, un keenrugs no buhdinas seenahm un no plahna skaidri notassihts, saslauzihst un eepildihst tannis masas deesgan pasihstamàs kohka-muzzinàs. Kad jauks un rahms gais, tad weenà deenà warr isdedstnaht pahru tahdu darwas-grahpju. No diweem grahyjeem, kas tik leeli kà tas tè aprakstihst, dabbu 60 muzzinu keenruga, no kurreahm simts maksa 1 — 1½ sudr. rubbutu.

C. D. P.—ch.

Wahras ligds.

(Pasakta.)

Mihligais Mei mehnesis sapihjis weenreif breefmiga wehtrà krattija un plohsija wiffu dab-

bu, un lihds ar to arri firmu behrju, kerra gallotni wahrna bij taißijuse ligßdu. Wahrnas gaspaschai, kas sawns behrnus karsti mihleja, par to firds wiffai satruhkas, jo — pateßibu fakkoht — tee wahrdi „wahrnu tehws“ un „wahrnu mahte“ irr teescham neleetigi wahrdi un laupa schi melna putna gohdu, kas, kã wifseem sinnams, pahrleeku mihligi gahda par saweem behrneem. Wahrnas gaspascha tapehz bij leelãs behdãs, nemeerigi ta lehkaja pa sareem; wehtra pa tam laimigi beidsahs, pafemigi ta atdewe labdeenu, kad laipniga wakkara saule atspihdeja zaur tumscheem padebbscheem. Taggad wahrnas gaspaschai firds no preeka lehktin lehze, bet drihs schee preeki atkal pahrwehrtahs jaunãs behdãs; jo kahds pahrgalwigs ganna sehns patlabban taißijahs kahpt kohkã, laikam gan gribbedams pantus woi wahrnenus nemt par pajjahm. Bet wahrnas lungs tahdu negantibu ne eeredßedams, dewahs nebehndee-kam firdigi prettim un krahkdams to apßweizina-ja — prohti, ja wahrnas krahkschanu pahrzellam-muhßu wallodã, ar scheem wahrdeem: „Zeenigs, schehligs kahpejs, luhgtin luhdsu, Zuhstak ne effect nospreeduschi to laupih, to wehtra man pataupija? Zuhß, kã Deews puschkojis ar prahthu un firdi, kas wehtra truhkst, Zuhß, jakku es, teescham ne gribbeseet, lai wehtra buhtu prahã un schehsfirdibã pahraka par Zums? Ak nã, un wißmasak, kad pastahstischi pahru wahrdinu par eewehroschannu. Redseet, zilwe-keem irr ehernigs fakkams wahrds: tas sohg kã wahrna! — woi ne aplaunetohs tad minnetu fakkamu wahrdu list zitteem preekschã, kad paschi schinni azzumirkli nodohmajuschi wahrnahm rahdiht launu preekschihmi? Ne gribbu pastahweht, ka starp diwlahjameem, bes mums, ne buhtu kahdi, kas ne eekahrotahs pehz zitteem peederrigas mantas, bet tomehr zeeti zerru, ka, kas wahrnas nabbadßibu ne aiskarr, zilwektin starpã tomehr naw wehl balta wahrna. Dohmasim tomehr, Zuhßu firds ne buhtu brihwa no melnahm, neschkihstahm eekahroschannahm, af apdohmajeet: saules gaischums wehtras breef-

mas pahwarreja, woi ne spehtu tapat arri Zuhßu eekschligs gaischums pahwarrecht launu firdi?“ — Ganna sehns, tohs winna pakturlãs ausis eekrahktus kohschus wahrds woi nu ne taprasdams, woi arri tikfai par galwu laisdams, arweenu augstaku kahpe, kamehr peepeschi bij jaraujahs atpakkal; jo wahrna ar sawu spizzu deggunu tam neschehligi azzis lehze, un tapehz wehl arri naw ihsti sinnams, woi wahrnas gudri wahrdi, woi winnas afs degguns tai palihdseja ligßdu pasargahnt no ispuijaschanas.

Gallã tew-dohdu, lassitajs mihlais, to padohmu: lassï scho pasazzianu ar apdohmu un usmannibu, tad atklahsees tew tahs tamni paslehytas jaukas mahzibas!

C. D. R—h.

Lohpu-fahls.

Gan wezzu wezzi wihri ne warrehs atminnetees tahdu seemu peedßihwojuschi. Oktober mehnest pahri neddelu gandrihs tã falla kã Spranzuschu laikã, un pehz tam gan besgalligas wehtras trakkojuschas un tuhkstoscheem kugeneekeem gallu nessuschas, bet lihds jaunam gaddam nebuht wairs ne falla, bet turprettim daschureis tik mihligs laizinsch raddijahs, flaidri kã meeschu laikã, tahds pee mums bija arri, swehtã wakkarã us seemas-swehtkeem, tã kã puf-schi, virthi perdamees, par peemineschannu, kahdus seemas-swehtkus peedßihwojuschi, isstrehja dihki un labbi ispeldeja.

Taggad nu gan tik dauds fass, ka purmi zeeti, bet sneegu ne warram sagaidiht, un flaidri tã israhdahs, ka seema nebuht wehl ne buhtu sahlfusees.

Nu mihli Awises lassitaji, kã es pirms no schi seemas laikã sicksu, to jau wiffi tik pat labbi sinmat kã ee, bet man arri ne mas prahã naw nahzis, jums to jaunu schstih, bet tik weenu padohmu gribbeju doht, kã dasch jau sew par leelu flahdi aismirkis: prohti: lohpi bij ruddeni lohti agri kuhkis ja-eeleek, un kas tad warr sinnaht woi arri pawassarã jo ilgi ne buhs kuhkis jaturra,

ka tas gan dauds reis mehds notift, kad seemā laifs daschadi trakkojis? tapeh; mums pee laika japeeminn ehdamo taupiht, lai mihleem lohpeem bads ne useetu. Bet jo arri taupihs, warr buht ka tatschu dascham fahls trubht, un ka beig-tin zits nefas lohpeem buhs dohdams, kà salmi, jebchu garfuhli ween: un kad nu ta irr sinna-ma leeta ka tahds plahns ehdamais dauf stip-raks un fahligaks zaur to tohp, kad winnu ar fahlijumu flazza, tad es, spreedams ka tas gan retti kahdam sinnams buhs, tikkai to jums grib-beju stahstiht, ka muhsu augstais Kungs un Keisers irr tik schehligs bijis un lahwis lohpa fahli bes tulla eewest, tã ka schi fahls Leepajã tik 90 Kap. puhrà makfa un gan arri Rihgã un Zelgawã dauds dahrgaka ne buhs. — Lai schi fahle ne taptu prefsch zilwekeem bruhketa, win-nai irr akminu ohglu darwa peejaunkta, kas ruhkta un smirdiga, bet lohpan pahrlaeku wesse-liga. Tã gan salka, ka lohpi uhdeni ne gribboht ihsteni dsert kad scho ruhktu fahli ar uhdeni dohd, bet tas arri ne maf ne geld un dauds labbaki buhs lohpan, ja tik ehdamo flazzihs.

A. R.

Smeecklu stahstinsch.

Kahds Fohlmeisters, ar pirktu rahdi-dams us to lassifchanas sismi J, kas lihds ar zitteem us leetu tahpeli pee seemas bij usrakfita, prassija weenu behruu: „Kã scho sismi nosau?“ Behrns galwu lassidams atbild: „Behz winna isstattifchanas to gan labbi passihstu, tikkai win-na wahrdu esnu aismirsis.“ — Arri ehrmiga galwa!

S. l..

Bifferris.

Kungs Seemal-Sallã mitte
Lihds kappam tizzibã,
Kam nahwẽ draugulite
Seltu bikkri dahwaja.

Nefas jo bahrgs tam bija;
It dsihre pilbejs scho,
No ajs tam raffa lihja,
Kad isdschre tas to.

Un kad drihs' kkuẽ mirris,
Tas walstis flaitijis.
Wiss raddeem makkã birris,
Bet bikkri nedewis.

Pee malkites tas sehdejs
Ar fauweem mantneefcem
Kã tehwu maifes ehdejs,
Kur pils pee krafta teem.

Tur swoecht u bikkri twehris,
Us nahwi firdibu
No winna beibsoht dschris,
To swoest us dsikumu.

To redsejs pluhbus smeklam
Un grimstam dibbeni,
Ustappis nahwes zeklam,
Naw dschris lahfiti.

Kahelis Hugenberger.

Rabbibas un prezzu tirgus Rihgã tai 29.
Janwar 1853 gaddã.

Makfaja par:		R.	S.	Makfaja par:		R.	S.
1	puhru rubsu	1	84	1	pohdu linnu	4	—
1	kweschu	2	91	1	swestu	2	90
1	meeschu	1	75	1	zuhku-gat-		
1	ausu	1	10		las	1	50
1	kweschu-			1	dselles	—	75
	miltu	2	80	1	tabata	1	—
1	meeschu-			1	muzzu filku	9	25
	putraimu	2	30	1	fahls	5	44
1	bihbeletu			1	lohpu-		
	rudsumiltu	1	90		fahls	3	61
1	strau	2	20				
1	linnufeh-						
	las	—	—				

Brihw drikket.

No juhrmallas-gubernements auglas waldischanas puffes: Collegienrath v. Braunschweig, Jenfor.

No. 35.

Tas fehninfch Zambas.

Gribbu juns kahdas sinnaas doht no Deetwa fchelaftibas prett tumfcheem paganeem. Deetwō strahda pee paganu diwehfelehm gan zaur fatveem kalpeem, fo Missionarys fauz, gan zaur fugginee-keem, kas ne sinnadami kahdu reisi to dahrgatu pehrli paganeem aishnefs.

Juns stahstifchu no kahda fehnina, kas zaur Deetwa fchelaftibu irr nahzis pee tahs atfifchanaas, ka Kristus Jesus irr tas Pestitajs. Schin fehninam bija wahrds Zambas. Winna tehwa femme irr tahla no mums eefch femmes gabbala, fo fauz Awrika. Tas fehninfch Zambas irr dfin- mis 1780ta gadda masa zeema pee Kongo upped. Winna tehvam bija wahrds Zambalas. Schis Zambalas walbija ka fehninfch par to masu zeemu pee Kongo upped un par dauds jitteem zeemeem, kas tur aptahrt. Geksch ta zeema, fur tas fehninfch Zambalas dshwoja, bija lihds 90 buhdahm, fur ta fehnina palwastneeki dshwoja. Tam fehninam pascham bija leela pils. Weena galla dshwoja ta fehnina feetwa, ohtra galla winsch patō. Geksch leelas istabas bija ta fehnina gohda krehfls jeb trohnis ar sudrabu un feltu apfaltō. Us scho krehflu winsch fehdeja stahstigi isghebrts; sohbdō winsch turreja pihpi un labba rohka puddeli ar brandwihnu, pee durwim stahweja kahdi 30 safeeti laudis. Pihpi no sohbeem islaidams winsch mette ar rohku un tuhdat nahze weens saldatō, iswedde tohs safeetus laudis ahra un eenesse pehz masu brihdi to safeetu laufchu nogreestas galwas. Tas saldatō, kas tahs zilweku galwas eenesse dabbuja no tahs fehnina puddeles weenu glahsi brandwihna par mafsu par fatwu meefneeka darbu. Tam fehninam bija peezas feetwas. Ta pirma un augstaka bija Zambasa mahte, no ka es juns gribbu stahstiht. Zambasa tehwa, Zambalas, lohti flikti dshwoja, ka nu jatw pagans. Rihtōs fehnini atradde appakfch galdu gulleddanu un peefsehrufchu. No Deetwa un no

lizzibas winsch ne ka ne sinnaja. Winna Deetwō bija kohka elks, kohka bilde ar leelu plattu mutti no weenas ausō lihds ohtras, ar sohbeem ka weprim un ar azzim ka mellam sirgam; scho bildi tee laudis fauze wellu, un no ta lohti bihjajs. Kattra rihta mahte peetwedde fatwu dehlu Zambasu pee bilde, ka tas to peeluhgtu. Diwi preesteri, jeb mahzitaji uppereja tam elkam. Tee preesteri bija nikni laudis, leeli krahpneeki. 2 reises par gaddu tee apgehbrjajs ta, ka tohs ne mas ne pasinne, un tad tee gahje us lauku. To pirmu zilweku, kas tohs preesterus ne pasihdams, teem pretti nahze, to tee preesteri nokahwe un tam elkam uppureja. Tee laudis, ta fehnina Zambalas palwastneeki, bija lohti nabbagi un tukfchi, bet tas fehninfch bija parleeku baggats. Kur tad winsch fatwu baggaribu dabbuja? Winsch andelejajs. Woi tu mihlais lassitajs warri usminneht ar kahdu prezzi? Ar zilwekeem. Sleppeni tas fehninfch uskritte kahda zitta fehnina laudim un laupija zilwekus zil ween winsch warreja dabbuht; un tad winsch tohs atkal pahrdewe. Ikgaddōs nahze no Amerika femmes fuggi pee Zambalas femmes un kahds fuggineeks ar wahrdu Wintans pirke no ta fehnina tohs laupitus laudis, wihrus un feetwas un aishwedde tohs us Amerikas femmi. Schē tas fuggineeks tohs pirktus laudis atkal pahrdewe baggateem fungeem, kas fatvus laukus ar scheem pirkteem kalpeem, jeb wehrgeem, lifte apstrahdaht. Schohs wehrqus arri fauz Nigerus, jeb mellus laudis.

Ta fehnina dehls Zambas gahje dauds reises lihds simts juhdschm ar tehtwu lihds us zilweku laupifchanu un pirkschanu. Zambas patō stahsta, ka winsch ap to laiku, kad winsch ar tehtwu gahje lihds us zilweku laupifchanu, effoht nahzis un bijis pee tahdeem laudim, kas dshwtus zilwekus elkam uppereja un zilweku gallu ehde. Kahda pilfatina Zambas redseja us firgus meefneekus, kas zilweku gallu no behrneem, no wihreem, no feetwahm, kahjas woi rohkas, woi zittus zilweku lohjekus pahrdewe

tà kà pee mums tekku un wehrschu gallu pahredoht. Kad nu tas kehniensch bija sapirziš un salaupijis leelu pulku lauschu, tad wiensch atkal gahje us mahjahm un pahredelwe tohs zilwekus tam kuggineekam Wintanam. Zambasam, ta kehniina dehlam tahda andele ne mas ne patikke; wiinna prahts jaw no masahm deenahm neffahs wairak us grahmatu lassischanu un us mahzibu, ne kà us affinu isleeschamu un zilweku laupischanu. Tas kuggineeks Zambasam bija atnessis grahmatas un bilbes un mahzija to grahmatu lassihit. Ar leelu preeku tas kehniina dehls buhtu ar to kuggineeku Wintanu aisdahjis lihds us sweeschahm semmehm, bet wiensch bihjahs no fatwa bresniga un nikna tehtwa. Al jik lohti Zambas preezajahs, kad tas kuggineeks tam stahstija no Deetwa, no pasauls un zilweku raddischanas, no Deetwa dehla, no tizzibas un grehku atgreeschanas. Zambas bija isfalziš pehz tahdas mahzibas un labprahtigi wiensch buhtu palizzis pee kuggineeka, bet tehtws ne lahtwe. Tehtws bija nodohmajis pee zitta kehniina ar wahrdu Darulu aisdbraukt un no ta zilwekus pirkt. Arri schis kehniensch Darula dsihwoja eeksch zeema. Apfahrt ta zeema bija sehta no meeteem taifita un us katru meetu bija zilweku galwa uslikta. Tas kehniensch Zambalas pahremette fatwam draugam, kalabb wiensch bes wainas fatws wehrgus nokaujoht, labbaki wiensch tohs warretu pahredoht. Bet schis tam atbildeja: Mannim lauschu deesgan, naudas arri mannim ne wajaga. Mannim wajadfigas zilweku galwas fatwu sehtu ispuschkoht kà kehniinam peeklahjahs; schodeen es esmu trim zilwekeem galwas lizzis nogreest. Weenai no mannahm feetwahm, weenam sullainim, kas mannim weenu glahsi pahrlause, weenam wahjam kalpam, kas mannim ne spehje labbi strahdaht. No schihm galwahm wehl tezeje affinis, tà stahstija Zambas, ta kehniina dehls. Winna tehtws nopirke no sweescha kehniina 55 zilwekus un dewahs atpafak us mahjahm; bet us zekku tas pats kehniensch, no ka wiensch tohs zilwekus bija pirziš, wiinnam uskritte un atkal tohs pahredohtus zilwekus atnehme. Zambalas un Zambas wiinna dehls ar leelahm mohfahm isglahbe fatwu dsihwibu. Mahjäs nonahjis tas kehniensch Zambalas nozirte fatwam elkam galwu talabb, ka tas wiinnu ne bija fargajis un wiinnam

laimi dewis. Tad Zambalas salassija wiissus fatws saldatus un gahje karroht prett to sweeschu kehniinu Darulu. Nakti tas kehniensch Zambalas uskritte fatwam eenaidneekam, nodedsinaja wiinna zee mu un nokahwe to kehniinu paschu, bet tanni paschà brihdi, kad wiensch Darulu nokahwe arri plintes lohde wiinnam pascham gallu darrija. Pehz tehtwa nahwes Zambas wiinna dehls bija kehniensch un ta pirma patwehleschana, ko Zambas islaide, bija, ka ne buhs wairs kantees, bet meeru darriht ar ta sweescha kehniina laudim. No ta kehniina Darula degdama namma Zambas, tas jaunais kehniensch, isglahbe ta kehniina Darula jaunu meitu ar wahrdu Zilleh, un scho ar dauds zitteem sakerteem laudim iwedde us fatwu tehtwu semmi. Tehtwa lihki arri iwedde lihds. Tas bija paganu likkums, ka ta kehniina feetwahm buhs likt dsihwahm apraktees ar to nedsihwu kehniinu, lai arri tam kehniinam tur kap-pà feetwas buhtu, bet tas jaunais kehniensch Zambas to ne lahtwe, jo Jesus wahrds jaw sahze wiinna diwehfeli apgaismoht.

(Turplittam beigums.)

Ne peewilkeetes, Deews ne leekahs apfmeetes.

Gan daschu reisi, mihtais Awischu lassitajs, tu schohs Deewa wahrds buhfi dsirdejis un lassijis, gan daschu reisi arri, warr buht, tu buhfi redsejis un peedsihwojis, ka schee wahrdi naw nekahda nedsihwa raksiu sihme ween, bet ka tee irr dsihwiba un pateesiba, un ka tas dsihwais, taifnais un swehtais Deews, kas wiinnus runnajis, tohs arri isdarra, kur wiinna laiks un wiinna stunda irr nahkuse. So woi gan buhtu atrohdams kahds Deewa wahrds, kas ne tohp sawà laikà peepildihts? Teescham ne, un tà arri schee wahrdi, kas tam stahstiam, ko tu schè dabbusi dsirdeht, ihsteni par wirsrafstu geld, wehl naw semmè krittuschi, un arri ne muhscham semmè ne krittihs tur, kur zilweki par teem ne behda. Un, salki pats, woi tewim sawà muhschà jaw naw daschà weetà, woi tur, kur tu dsihwo, woi zittäs malläs tas Deewa pirksis,

kas to grehtu peemelle un sohda, flaidri redsams bijis? Woi tewim daschu reis, kad tu pats redseji jeb dširdeji, ka Deews kahdu besdeewigu un grehzigu zilweku, kas winnu apsmehje ar dšerschanu, sagschanu, neschkihšibu un t. j. pr. peemelleja ar leelahm behdahm, ar gruhstu krusu, ar zeetu flimmibu, jeb arri ar breefmigu un peepesch ahtru nahwi; es fallu, woi tewim tad ne bij ja-atsihst: to Deews darrija, un turklast bailigi ja-apleezina un ja-ışsauz: Deews ne leekahs apsmetees. Al! ja tikkai azzis gribbam atwehrt un stattitees turp, fur ta Deewa rohka flaidri redsama, tad schahdu mahzibu gan ifdeenas tuwumâ un tahlumâ warram dabbuht. Bet ja tâ schohs wahrdus sinnam un winnu taisnibu un pateesibu redsam, tad lai arri sawas zeetas firdis atdarram un to mahzibu ifkats tur eespeescham: ne peewillees arri tu ar grehzigu dšihwoschanu un ar kahrumcem, jo tas paleek muhscham patees wahrd: Deews ne leekahs apsmetees. Un schahdu swehtu mahzibu lai, ar schehliga Deewa palihgu, arri tas notikkums, ko tewim taggad gribbu ısteift, tawâ firdis wişsdıttakâ dibbeni zeeti jo zeeti eespeesch.

Kahdâ leelâ zeemâ Wahzjemmê tappe jauna smukka basniza buhweta. Bassarai ıseısoht jau jumts bija sazelts, un muhrneeki un buhmeisteri sawu darbu bij nobeıguschi, tad nu atnahze tas jumtu taisıtaju meısteris, kas tuhliht eesahze tik lab basnizas jumtu, kâ arri angsta tohrna wirsgallu wişszaur ar beesu blekki jeb skahrđi apkalt. Bij wihrs, kas sawu darbu no teefas pratte, un aplam ne usgahje tahdu, kas, kâ wişsch bij mahzıees sawu ammatu tik gruntigi strahdaht, tâ kâ neween us ilgu laıku winna darbs pastahweja, bet ka arri ar preeku azzis warreja usmest us tahdu jauku un smukku jumtu, ko wişsch ar gudru sinnu bij noklahjis, un ar fallu pehrwi nomahlejıs. Bet lai nu tas arri gan wişs buhtu labs bijis, tomehr arri schim wişram bij weena waina, kâ tahdu deemschehl pa wişahm pasaules mallahm un arri pee mums dandşkahrt pee dascheem labbeem un kreetni mahzıteem ammatneekcem atrohdam, tahda waina, kas winnus beıdsıht par nabbageem

padarra pee meefas un dwehseles, prohti rihkle arween bij sausa un ıschuıse, warr buht arri tapehz, ka arween bij jastrahda tahdâ angsta weetâ, fur sauss wehşsch jo wairak muttê eepuh-te. Tad nu arri rihkle duhschigi ween tappe flappinata ar sıhwo, bet schis, kâ lehti probtams, tad daschu labbu reıfi neween rihkle eeskrehje, bet arri galwâ, un bailiba tad usgahje teem, kas to wişru tahdâ duhschâ redseja pa angstahm treppehm uskapham tohrna spızzê. Bet tomehr wişsch drohşchi tur lohdeja apkahrt un wişs par labbu ısgaje, jebşchu gan buhtu jadohma, ka tahdâ angstumâ zilweka galwa arri jaw bes sıhwa warrretu apreıbt un rinki greestees. Bet pee winna warr buht weens reıbums stahweja prett ohtru, un tâ to galwu wıddâ stıngru usturreja. Tâ wişsch sawu darbu, kas tam labbi weddahs, jau gandrihs bij pabeıdsıs un kad nu wehl pehdıgu reıfi bij jalıhşch paschâ tohrna gallâ, tad wihrs arri papreeşsch atkal no puddeles labbu duhschu sanehme, kâ to dasch labs no muhsu strahdneekcem arri darra, dohmadams ka darbs tad jo labbaki schırsees, un sohus greesdams tam, kas winnu tahdu nemmahs par eedşehruschu saukt. Jo dşehreıs par peedşehruschu tikkai to gribb sauzamu, kas grahwı jeb zekmallâ gull, un kamehr tas winnam pascham wehl naw notızzıs, tu winnam arri ar wehrşchu balsı ne warretu ausıs eebrehkt, ka wişsch tomehr dşehreıs irr, un warr buht wehl jo leels par zıttu, tapehz ka winnam galwa jo wairak panesş un kahjas jo stıngrakı turrahş, ne kâ tahdam, ko jau warr buht puşskohrtels schohgmallâ pagahşch, kamehr wişsch tatschu puşstohpu warr eeleet un wehl ne ko dandş ne manna. Ne tas ween irr dşehreıs, kam mehle tuhliht no pırmas glahşes sıhwa paleek un kas jo ahtri pakriht, bet ihpaschi dşehreıs irr tas, kas jo wairak un ifdeenas bes mehra rihkle gahşch, jo tas sewim maita meesu un dwehşeli. Bet muhsu jumtu meısteris ar sawu labbu duhschu bij uskaphıs wişsaugstakâ weetâ un tur wehl pehdıgu darbu ısdarrijs, gribbeja teescham stahwi pee tohrna krusa pazeltees un urrah saukt par sıhmi, ka nu wişs bij gattams, bet te win-

nam — af tawas breefmas — palihd kahja, ar rohkahm ween ne spehji noturretees un nu krisdams gahschahs semmè no tobrna, kas wairak kà kahdas 100 pehdas augsta. Basnizai wisapfahrt wehl gulleja tee atlikkuschi akmini, un kad tur eekritte, tad pehz aklahm zilweku dohmahm bes glahbschanas wihran neschehligi bij janosttahs. Tapehz arri tee zitti strahdneeki to redsedami, ka winsch eefahze krist, sabihjuschees stipri eekleedsahs, un tad kà mehmi palikke us to weetu stattsdamces, fur bij nokrittis, jo zittabi gan ne warreja dohmaht, ka tiklai druppu druppòs sadraggatu to zilweku tur atrast. Bet redsi! tawu spehzigu un schehligu Deewa glahbschannu. Stary teem akmineem bij weena mafa weeta, warr buht kahdu assi garra un platta, fur tee akmini pee buhweschanas bij lihds semmei atweltsi nohst, un fur tapehz mihssta grante atraddahs. Schinni weeta nu ta Deewa rohka, kas wissu eespehji, tam wihran ittin weegli lifke eekrist, un notikke scheit ihstieni pehz teem wahrdeem Dahwida dseesmu gramatà 91, 11 un 12: „Winsch pawehlehs saweem engeleem pahr tewi, ka tee tewi pasarga us wisseem ta-weem zekkeem, ka tee tewi us rohkahm nessa, ka tu sawu kahju pee nekahdu akmini ne peedansi,“ jo kad laudis fastrehje klah, randsiht, woi wehl warretu ko glahbt un palihdscht, tad muhsu meissteris jau pats uszehlees, un jebshu gan kahjas un gubshas stipri bij sasittis, tomehr tiklai bischli palstibodams nahze abra us plazzi, fur laudis no wissahm pusshem peestrehje to brihnumu statttees, kas tur notizzis. — „Dè nu, tà jau tas muhscham eet, eedsehruschu laimes mahye arween jo wairak glahbi, un fur kahds tufschà duhschà lihds ar zittu, kas labbu duhschu ustaisijis, weenadàs breefmas tohp, tur tam arween sitti eet, bet schim labbi, kà to idee nas warr redscht. Ko tad juhs gudri un mahziti tapehz tik daudsi brehzat prett brandwihnu, kas

nabbaga zilweka weenigs glahbejs un patwehrums; ir schè no juhsu stahsta jau staidri redsams, ka ta labba duhscha to wihru tik weegli noneffe, un ka zits tufschà duhschà buhtu nosittees kà suns.“ Tà, scho notikkumu wehl rakstidams, jau dserschu daschu puddeles brahli runnajam, kad tas to stahstu dabbuhs lassih, un kam warr buht frohgà pee galda sehshocht un zittam scho Mwischu lappu preekschlaffoht no leelas lassichanas arri rikle buhs sausa palikfufe, un kas tapehz frohga pappam usfauks: „dohdeet pufstohpu, lai dserram us ta brahla wesselibu, kas tik laimigi no basnizas tobrna nokrittis, un lai arri mums mihlais brandwihns palihds, kad kautkahdas breefmas redsam.“ Draugs mihlais, kas tu tà runna un teefa, preekschlaikà pahrgudrs buhdams, un ar sawu leeku un grehzigu brandwihna gudribu, Deewam gohdu atraudams, ne nahzi jelle mannim ar saweem besdeewigeem wahrdeem tik warren wirsà un ne blaujees starypà, eekam wehl schis stahsis irr pabeigts, bet luhdsam pagaidi jelle un lauji to papreeksch lihds gallam isteikt; dsirde-sim, kà tad tu dohmasi un ko tad tu sazizsi. Bet lai tu tik tahli lassijis un nu us sawu leelu gudru wallodu sifwo sew par palihgu nehmis, ne aismirsti tohs wahrdu, kas eefahkumà stahw un kam schis notikkums par leelu leezibu buhs, es tohs tewim schè attal peeminnu, kà tee stann: ne peewiskeetes, Deews ne leekahs apsmettes; jo ka tà pateesi irr, to tu nu drihs dabbusi dsirdeht. Tapehz klaussees usmannigi un lass ar prahtu tahlafi! — Kad juntu meissteris bij nokrittis, tad, kà lehti prohtams, no leelas isbih-schanahs reibums bij us reis pahrgahjis un sustin nosuddis, tà ka wihrs bij palizzis azzumirkelè tik tufschà duhschà, itt ka tai deenà wehl pawissam ne ko ne buhtu baidijis.

(Turplittam beigums.)

W r i s h m d r i k k e h t

No Inhrmassas-gubernements augstas waldischanas puffed: Collegemath v. Braunschweig, Zensor.

Drikkehts pee J. G. Hoffmann un A. Johannsohn.

No. 36.